

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української літератури

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

«Творчий феномен Лесі Українки»

Підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ГАЛУЗІ

підготовки бакалавра

спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо-професійної програми Початкова освіта

Луцьк – 2024

Силабус нормативного освітнього компонента «Творчий феномен Лесі Українки» підготовки *бакалавра*, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *013 Початкова освіта*, за освітньо-професійною програмою *Початкова освіта*

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми



Вітюк В. В.

Розробники: Сур'як М.В., к. філол. наук, доцент кафедри української літератури,

Яручик В.П., к. філол. наук, доцент кафедри української літератури

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української літератури протокол № 1 від 31 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри



доц. Яручик В.П.

© Сур'як М.В., 2024,
© Яручик В.П., 2024

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта. Педагогіка Спеціальність 013 Початкова освіта Освітньо-професійна програма Початкова освіта Перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин / кредитів 60/2		Рік навчання – 1 -ий
		Семестр - 1- ий
ІНДЗ: немає		Лекції - 18 год.
		Практичні (семінарські) немає
		Самостійна робота 38 год.
		Консультації 4 год.
Форма контролю: залік		
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладачів

Сур'як Микола Володимирович
 Кандидат філологічних наук
 Доцент кафедри української літератури
 Електронна адреса: suriakmukola@gmail.com

Яручик Віктор Павлович
 Кандидат філологічних наук
 Доцент кафедри української літератури
 Контактна інформація, e-mail: Iaruchykh.Viktor@vnu.edu.ua, iaruchykh@gmail.com ,
 тел.: +38 0957985838
 Дні занять (розклад): <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Предметом вивчення освітнього компонента є життєвий і творчий шлях Лесі Українки, відомої української поетеси, прозаїка, драматурга, критика, перекладача, чиє ім'я носить Волинський національний університет.

Програма освітнього компонента складається із таких змістових модулів:

1. Життєпис Лесі Українки (дитинство, сім'я, виховання, Волинь в житті і творчості Лесі Українки, формування світогляду, впливи і взаємовпливи, оточення та ін..)
2. Творчість Лесі Українки (модерне спрямування творчості, місце Лесі Українки у світовій культурній спадщині, багатожанровість творчості – поезія, проза, драматургія, літературна критика, публіцистика, переклади епістолярій).

2. Пререквізити

Попередні освітні компоненти, на яких базується вивчення ОК – «Педагогіка загальна та історія педагогічної думки», «Вступ до педагогічної професії».

Постреквізити

Сформовані під час вивчення ОК «Творчий феномен Лесі Українки» компетентності становитимуть основу для вивчення освітніх компонентів («Література для дітей молодшого шкільного віку», «Діяльнісний підхід у початковій школі», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі: рідномовна освіта», «Сучасні підходи в освітньому процесі Нової української школи», «Сучасна література для дітей молодшого шкільного віку», «Методика створення медіатекстів у початковій школі»), для написання курсової роботи з фахових методик початкової освіти та проходження педагогічних практик.

IV. Мета і завдання освітнього компонента

Основною метою навчання освітнього компонента «Творчий феномен Лесі Українки» є популяризація життя та творчості видатної української письменниці, чие ім'я носить Волинський національний університет. Через ознайомлення здобувачів освіти з важливими моментами життя та творчості сім'ї Косачів-Драгоманових та Лесі Українки дати студентам об'єктивні знання про особливості стильової манери письма та еволюцію поглядів і прагнень Лесі Українки, про її місце в культурному середовищі не лише української, а й світової літератури.

Завдання курсу - розкрити сутність духовної атмосфери зламу XIX-XX століть, зорієнтувати студентів у її найприкметніших виявах, у пошуках суспільного та естетичного ідеалу, у прагненні українського письменства, зокрема членів родини Косачів і самої Лесі Українки вивести українську літературу на світові обрії; а також ознайомити здобувачів освіти з особливостями виховання в сім'ї Косачів, провести зримі паралелі з сучасністю, з тими подіями, які суголосні рухам початку минулого століття, з'ясувати актуальність і значущість творчості Лесі Українки на нинішньому етапі розбудови української нації та держави.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання:

ПРН-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПРН-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

ПРН-18. Здійснювати проектування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей особистості, розвитку soft skills в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.

ПРН-19. Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.

Soft skills

- уміння вільно комунікувати з учасниками освітнього процесу, аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;
- уміння аналізувати та критично мислити;
- неординарність, креативність, а також ініціативність;
- працювати у команді: співпраця в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;
- проявляти лідерські якості: формування у здобувачів освіти вмінь і навичок для досягнення успіху та позитивних результатів.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Етапи життєвого та творчого шляху Лесі Українки – Лариси Петрівни Косач-Квітки						
Тема 1. Леся Українка: віхи життя творчості	8	2		6		
Тема 2. Леся Українка у колі своєї родини	10	2		8		
Тема 3. Волинь у життєвій і творчій долі родини Косачів	10	2		6	2	
Разом за модулем 1	28	6		20	2	
Змістовий модуль 2. Жанрове та тематичне багатство творчості Лесі Українки						
Тема 4. Тематичне та жанрове розмаїття творчості Лесі Українки	8	4		4		
Тема 5. Лірика Лесі Українки – унікальне явище світової літератури	8	2		4	2	
Тема 6. Новаторство драматургії Лесі Українки	8	2		6		
Тема 7. Прозова спадщина Лесі Українки. Перекладацька діяльність	8	4		4		
Разом за модулем 2	32	12		18	2	
Всього годин / Балів	60	18		38	4	100 балів

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми, зміст роботи	К-сть год
1	Леся Українка: віхи життя і творчості Міні-есе «Моя Леся Українка». Літературний портрет Лесі Українки. Творчість Лесі Українки – унікальне явище в українській і світовій культурі.	6
2	Леся Українка у колі своєї родини Олена Пчілка як дитяча письменниця. Леся Українка та Олена Пчілка: історія взаємин. Іван Драч «Іду до тебе». Екранне втілення життя Лесі Українки. Леся Українка в художній літературі.	8
3	Волинь у життєвій і творчій долі родини Косачів Леся Українка і Волинь. Дворянське гніздо Косачів: особливості виховання. Фольклор як основа творчості.	6
4	Тематичне та жанрове розмаїття творчості Лесі Українки	4

	Джерела та фольклорна основа «Лісової пісні» Лесі Українки. Художня проза Лесі Українки. Художні особливості ліричних циклів Лесі Українки.	
5	Лірика Лесі Українки – унікальне явище світової літератури Образи-символи в поезії Лесі Українки. Твори Лесі Українки мовами народів світу. Синтез мистецтв в поезії Лесі Українки. Інтимна лірика Лесі Українки.	4
6	Новаторство драматургії Лесі Українки Неоромантична концепція героя в драматургії Лесі Українки. «Кассандра» Лесі Українки: особливості індивідуального стилю. Ліро-епічні поеми Лесі Українки: проблема героя. Образ пророка в драматургії Лесі Українки.	6
7	Прозова спадщина Лесі Українки. Перекладацька діяльність Епістолярна спадщина Лесі Українки: адреси та адресати. Переклади Лесі Українки. Географія подорожей Лесі Українки. Леся Українка та Грузія. Леся Українка та Михайло Драгоманов.	4

7. Підсумковий контроль

Перелік питань до заліку

<http://cit.eenu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/TEST18-006.pdf>

7. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf) (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання ([Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)).

9. Рекомендована література

Уся література, необхідна для засвоєння курсу є в бібліотеці університету.

1. Українка Леся. Збір. творів: У 14 томах. Луцьк, 2021.
2. Українка Леся. Твори: У 2-х т. Київ: Наук. думка, 1986.
3. Українка Леся. Драматичні твори. Київ, 1991.
4. Українське слово : Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. : У 3-х кн. Київ, 1994. Кн.1.

Навчальні підручники, посібники

1. Жулинський М. Слово і доля. Навч. посібник. Київ: А.С.К., 2002. 640 с.
2. Історія української літератури к. ХІХ - поч. ХХ ст. / За ред. Жук Н.Й., Лесина В.М. Київ, 1989.
3. Історія української літератури кінця ХІХ – поч. ХХ ст. //За ред. П.Хропка. Київ: Вища школа, 1991. 511 с.
4. Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття / За ред. О. Гнідан: У 2-х кн. Київ, 2006.
5. Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. Кн. 1 (1910-1930-ті роки) //За ред. В.Г. Дончика. Київ: Либідь, 1994. 781 с.
6. Історія української літератури кін. ХІХ - поч. ХХ ст.. / За ред.Чижевського. Тернопіль, 1994.
7. Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. Кн. 1 (Перша половина ХХ століття) // За ред. В.Г. Дончика. Київ : Либідь, 1998. 461 с.
8. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ століття: У 2-х кн.. / За заг. Ред. проф. О. Гнідан. Київ, 2005.
9. Калениченко Н. Українська література кінця ХІХ - поч. ХХ століття. Напрями, течії. Київ: Наукова думка, 1983. 255 с.

10. Криловець А. Українська література перших десятиріч XX століття: Філософські проблеми. Тернопіль: Навч. книга, 2005. 256 с.
11. Яценко М.Т. Історія української літератури XIX століття: У 3 кн. – Кн. 3: 70–90-ті роки XIX ст. Київ : Либідь, 1997. 431 с.

Додаткова література

1. Агеєва В. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. Київ, 1999.
2. Антонович Д. Триста років українського театру: 1619–1919 [з додаванням пр. Л. Старицької-Черняхівської та Я. Мамонтова]. Прага: Укр. громад. вид. фонд, 1925. 276 с.
3. Базилевський В. І зав'язь дум, і вільний лет пера... Літ.-крит. Статті, есе. Київ, 1990. 316 с.
4. Білецький Л. Три силуетки: Марко Вовчок–Ольга Кобилянська–Леся Українка. Вінніпег: Б. в., 1951. 128 с.
5. Гром'як Р. Т. Історія української літературної критики (від початків до кінця XIX ст.). Посіб. для студ. гуманіт. фак. вузів. Тернопіль: Підруч. і посіб., 1999. 224 с.
6. Дзюба І. У світі думки Лесі Українки. Луцьк, 2006.
7. Денисюк І., Скрипка Т. Дворянське гніздо Косачів. Львів: Академічний експрес, 1999. 268 с.
8. Єфремов С. Історія українського письменства. Київ, 1995. 21 с.
9. Єфремов С. Вибране: ст., наук. розвідки, моногр./ Упоряд., передм., прим. Е. Соловей. Київ: Наук. думка, 2002. 760 с.
10. Жулинський М. Вірю в силу духа : Іван Франко, Леся Українка і Михайло Грушевський. Луцьк, 1999.
11. Жулинський М. Слово і доля. Київ, 2002.
12. Зборовська Н. Моя Леся Українка. Тернопіль, 2002.
13. Зеров М. Українське письменство XIX ст. Твори: У 2 т. Т. 2. Київ: 1990.
14. Зеров М. Українське письменство XIX ст. Від Куліша до Винниченка: Лекції, нариси, статті. Дрогобич, 2007.
15. „Листи так довго йдуть...” Знадоби архіву Лесі Українки в Слов'янській бібліотеці у Празі. К., 2003.
16. Леся Українка та сучасність (Збірники наукових праць, матеріали наукових конференцій «Лесезнавчі читання»). Луцьк, 2003-2008.
17. Малютіна Н. Художнє втілення екзистенційного типу мислення в драматургії Лесі Українки. Одеса: Астропринт, 2001.
18. Мірошниченко Л. Над рукописами Лесі Українки. Нариси з психології творчості та текстології. Київ, 2001.
19. Мороз М. Літопис життя і творчості Лесі Українки. Київ, 1992.
20. Огнєва О. Східні стежини Лесі Українки. Статті та матеріали. Луцьк, 2007.
21. Одарченко П. Леся Українка. Київ, 1994.
22. Рисак О. Лесин дивоцвіт. Львів, 1992.
23. Рисак О. Мелодії і барви Слова. Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX- поч. XX ст. Луцьк: Надстир'я, 1996. 98 с.
24. Рисак О. У вимірах самотності і спокуси владою (три драматичні поеми Лесі Українки – “Кассандра”, “У пущі”, “Камінний господар”). Луцьк, 1999.
25. Рисак О. “Найперше – музика у Слові”: Проблема синтезу мистецтв в українській літературі к. XIX – поч. XX ст. Луцьк, 1999.
26. Скрипка Т. Лариса Косач-Квітка (Леся Українка). Нью-Йорк-Київ, 2005.
27. Скупейко Л. Міфопоетика «Лісової пісні» Лесі Українки. Київ: Фенікс, 2006. 414 с.
28. Соловей Е. Українська філософська лірика. Київ: Юніверс, 1999. 368 с.
29. Степанишин Б. Дивоцвіт України. Леся Українка в школі. Рівне, 1997. 175 с.

30. Сташенко Н. До історії публікації та критичних оцінок перших поетичних збірок Лесі Українки. *Леся Українка і сучасність*. Т. 6. Луцьк, 2010. С. 76 – 86.
31. Лариса Петрівна Косач-Квітка (Леся Українка). Біографічні матеріали. Спогади. Іконографія. Книга III. Нью-Йорк - Київ : Темпора, 2015.
32. Скрипка Т. Спогади про Лесю Українку. Т. 1. Темпора: Київ –Нью-Йорк, 2016. 368 с.
33. Хороб С. Українська модерна драма кінця XIX–початку XX століття (Неоромантизм, символізм, експресіонізм). Івано- Франківськ, 2002.
34. Янківська К. Три визначні письменниці (Леся Українка, Марко Вовчок, Ольга Кобилянська). Вінніпег, 1995. 72 с.
35. Яручик В. Драматургія Польщі та України: вплив історичних змін на прикладі XX століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 72. Том 3. 354 с. С. 237-242 (у співавторстві з О.Яручик, І.Констанкевич
36. Яручик В., Яручик О., Констанкевич І. Сучасні моделі дистанційного навчання: передовий досвід вітчизняних ЗВО. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2023. Випуск 61. Том 2. С. 233-236.
37. Яручик В. Сучасні проблеми професійної підготовки студентів-філологів. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Хмельницький, 2022. № 24. С. 68-72 (у співавторстві з Яручик О. та Сур'як М.).
38. Маланій О. Яручик В. Творчість Лесі Українки: національно-культурні коди та європейська традиція (Creation of Lesya Ukrainka: national and cultural codes and European tradition) / *Studia Ukrainica Varsoviensia*. 2021. Nr 9. S. 215-219.
39. Zelenenka I., Vinnichuk A., Krupka V., Tkachenko V., Iaruchyuk V. Ecological and Aesthetic Potential of Works about Chernobyl: Technogenic Disaster as a Literary Problem. *Interdisciplinary Literary Studies*. Pennsylvania (USA): The Pennsylvania State University Press, 2024. № 26 (2). S. 237–259. Scopus
40. Kostusiak N., Konstankevych I., Shulska N., Bukina N., Pavlyuk I., Iaruchyuk V., Mitchuk O., Shumenko O., Oliinyk N., Reznichenko Yu. Poetry on Military Subjects in Modern Media Space: Linguistic-Cognitive and Modal-Pragmatic Interpretation. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. Vol. 14, Issue 2, Spec. Issue XLIII. P. 45–50. URL : <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140243/PDF/140243.pdf> (Web of science)